

SISÄISEN TARKASTUKSEN VUOSIRAPORTTI 2014

1. Tehtävät, henkilöstö ja tarkastusten toteutus

1.1 Tehtävät

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on avustaa kaupunginhallitusta ja kaupunginjohtajaa hyvän johtamis- ja hallintotavan, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimivuuden arvioinnissa ja kehittämisessä suorittamalla kaupungin organisaation hallinnon, talouden ja toimintojen tarkastusta sekä tarjoamalla konsultointipalveluja.

Sisäinen tarkastus toimii kaupunginjohtajan alaisuudessa omana tulosalueenaan.

1.2 Henkilöstö ja vastuut

Tulosalueen henkilömäärä on henkilöstösuunnitelman mukaan kuusi. Tulosalueella työskenteli vuoden 2014 aikana elokuuhun saakka viisi henkilöä ja sen jälkeen kuusi henkilöä. Alla olevassa taulukossa on esitetty henkilöiden tehtävänimikkeet ja erityisvastuualueet.

Nimike	Nimi	Erityisvastuualueet
Tarkastusjohtaja	Pentti Asumus	Tarkastustoiminnan johtaminen ja koordinointi.
Tarkastusassistentti	Kati Sohlberg	Avustaminen tarkastuksissa ja konsultoinnissa. Käteiskassojen tarkastukset ja sisäisen tarkastuksen toimistotehtävät.
Sisäinen tarkastaja	Antti Taavila	Toimivaltaan, päätöksentekoon, asianhallintajärjestelmään, yleishallintoon ja henkilöstöhallintoon liittyvät asiat.
Sisäinen tarkastaja	Marika Senishch	Hankintoihin, omaisuuden hallinnointiin, sopimuksiin, vakuutuksiin sekä konserniyhteisöihin liittyvät asiat.
Sisäinen tarkastaja	Tiitta Lindström	Suunnittelu- ja seurantajärjestelmiin, laskentatoimeen, kirjanpitoon, arvonnalisäverotukseen sekä avustuksiin liittyvät asiat.
ICT-tarkastaja	Jouni Väänänen	Tietoturvaan ja tietojärjestelmiin liittyvät asiat sekä atk-avusteiset tarkastukset.

Tehokkaasta työajasta käytettiin tarkastusten suorittamiseen ja konsultointiin noin 88 %. Oman toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen sekä kouluttautumiseen käytettiin noin 8 %. Loput noin 4 % työajasta käytettiin erilaisiin hallinnollisiin tehtäviin. Vuosittaisen työajan jakautuminen on vakiintunut edellä olevalle tasolle.

1.3 Tarkastusten suorittaminen

Varsinaisten tarkastusten osalta sisäinen tarkastus laati tarkastussuunnitelman koko kalenterivuodeksi 2014. Suunnitelma yhteen sovitettiin tilintarkastajan työohjelman kanssa päällekkäisyyksien välttämiseksi. Tarkastusaiheet vastuutettiin tarkastajittain ja aikataulutettiin. Suunnitelman hyväksyi kaupunginjohtaja.

Jälkitarkastuksilla varmistettiin, että varsinaisten tarkastusten yhteydessä sovitut tai suositellut toimenpiteet oli käsitelty asianmukaisesti ja otettu huomioon toiminnan kehittämisessä. Jälkitarkastukset tehtiin noin vuoden sisällä tarkastusten valmistumisesta. Osa aikaisemmin tehdyistä tarkastuksista oli sellaisia, ettei jälkitarkastukseen ollut tarvetta.

Lisäksi sisäinen tarkastus teki käteiskassoihin kohdistuvia kassantarkastuksia.

1.4. Tarkastusten raportointi

Ennen lopullisen tarkastusraportin julkaisemista kukin raportti on ollut tarkastuskohteessa luettavana mahdollisten väärinkäsitysten oikaisemista varten. Tarkastusraportit on toimitettu kaupunginhallituksen puheenjohtajille, kaupunginjohtajalle, talousjohtajalle, asianomaiselle toimialajohtajalle ja tulosaluejohtajalle sekä toimialan talous- ja hallintojohtajalle. Tarkastusraportit on toimitettu myös lautakuntien ja johtokuntien puheenjohtajille silloin, kun tarkastus on merkittävästi koskettanut ao. toimielimen toimialaa. Lisäksi yksittäinen raportti on toimitettu harkinnan mukaan myös muille asianosaisille. Yhtiötarkastuksissa raportit on toimitettu myös kaupunginhallitukselle tai yleisjaostolle ja tarkastetulle yhtiölle.

2. Suoritetut tarkastukset

Vuoden aikana tehtiin kaikkiaan 32 tarkastusta. Näistä varsinaisia tarkastuksia on 21 kpl ja jälkitarkastuksia 11 kpl. Hyvän johtamis- ja hallintotavan, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumista arvioitiin yhdellä tulosalueella. Lisäksi Vantti Oy:lle toteutettiin yhtiön omana hankintana yksi tarkastus. Kassantarkastuksia oli 76 kpl. Tarkastuksia tehtiin seuraavasti:

Toimiala	Lkm	Toimiala	Lkm
Useita toimialoja koskevat	7	Kaupunginjohtajan toimiala	0
Sosiaali- ja terveystoimi	4	Yhtiöt	9
Sivistystoimi	4		
Konserni- ja asukaspalvelut	4		
Maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö	4	Kassantarkastukset	76

Varsinaiset tarkastukset:

1. Toimeentulotukipäätöksen oikeellisuus
2. Ulkomaanmatkat ja niiden tarkoituksenmukaisuus
3. Rautakauppatuotteiden ostaminen
4. Konserni- ja asukaspalveluiden toimialan palvelussuhteiden täyttäminen
5. Kuusikon koulun irtaimiston hallinnan ja valvonnan tarkastus
6. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen sopimukset
7. Riskiarviot tavoitteiden asetannassa ja päätöksenteossa
8. Koulujen AV-laitteiden tilaaminen ja hallinnointi
9. Sinirikon päiväkodin rakennushanke
10. Nuorten työpajojen myyntitoiminta ja hankinnat
11. Vuokralle otetut tilat
12. Käyttötaloushankinnat vanhus- ja vammaispalveluiden tulosalueella
13. Kuntatekniikan keskuksen sopimukset
14. IMS-prosessinkuvausjärjestelmä
15. Tikkuparkki Oy
16. Harmaan talouden torjuntatoimet
17. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen taloushallinto
18. Kiinteistö Oy Itäkehän
19. Kiinteistö Oy Kehäsuoran
20. Kiinteistö Oy Kehäportin
21. Myyrmäen Urheilupuisto Oy:n liittyvä tarkastus

Jälkitarkastukset

1. Vantaan innovaatioinstituutti Oy
2. Kiinteistö Oy Tiedepuisto
3. Kiinteistö Oy Vantaan Kauppalantalo
4. Kohdeavustusten tilitykset

5. Henkilöstön fyysinen turvallisuus asiakaspalvelussa sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla
6. Tietohallinnon sopimukset
7. Virka- ja virantoimitusmatkat sekä koulutusmatkat
8. Asunnottomien majoituspalvelut
9. Tietohallinnon ja toimialojen yhteistyö
10. Luottotappiot
11. Vantti Oy:n kiinteistöpalvelut yksikön hankinnat

Kassantarkastukset

1. Kassantarkastuksia yhteispalvelupisteisiin tehtiin 23 kpl
2. Kassantarkastuksia muualle tehtiin 53 kpl

2.1 Olennaisimmat tarkastushavainnot toimialoittain

Useampaa toimialaa koskevat havainnot

Ulkomaanmatkoja ja niiden tarkoituksenmukaisuutta koskevan tarkastuksen tavoitteena oli mm. varmistaa, että matkojen suhteen on noudatettu tarpeellista harkintaa, myönnetyt korvaukset ovat ohjeiden mukaisia ja että matkustamisen osalta on muutoinkin noudatettu kaupungin voimassa olevia ohjeita.

Tarkastuksessa ei käynyt ilmi, että kaupungissa tehtäisiin selvästi epätarkoituksenmukaisia ulkomaanmatkoja tai, että ulkomaan koulutusmatkoista maksettaisiin ohjeiden vastaisia päivärahoja. Virkamatkojen osalta päivärahakäytännöt vaihtelivat toimialojen välillä. Päivärahojen maksukäytäntöihin vaikuttavat virkamatka ja virantoimitusmatka -käsitteet olivat epäselviä. Asian todettiin kaipaavan ohjeistuksen täsmentämistä ja tiedotuksen lisäämistä tulosalueilla.

Rautakauppatuotteiden ostamista koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että ostoprosessit ja niiden valvonta on hoidettu taloussäännön ja ohjeistuksen mukaisesti.

Tarkastushavaintojen mukaan rautakauppatuotteiden hankintapaikoista ei ollut voimassa olevia kilpailutettuja sopimuksia. Sopimukset ovat päättyneet vuonna 2010 ja 2011, ja niitä noudatettiin edelleen, kuten myös niiden pohjalta laadittuja osto-ohjeita. Kilpailutuksen valmistelu oli käynnistynyt hankintakeskuksessa tarkastusajankohtana. Rautakauppatuotteita oli ostettu ainakin 11 toimittajalta, joista

kuusi oli muita kuin entisiä sopimustoimittajia. Lisäksi osto-ohjeista puuttuivat sopimusten mukaiset alennustiedot, joten asiatarkastaja/hyväksyjä ei osto-ohjeen perusteella tiedä, millä hinnalla tavara tulisi saada. Sisäisen valvonnan näkökulmasta laskujen asiatarkastus- ja hyväksymisprosessit toimivat asianmukaisesti lukuun ottamatta edellä mainittua tavaran oikean hinnan varmistamista.

Riskiarvioita tavoitteiden asetannassa ja päätöksenteossa koskevan tarkastuksen tavoitteena oli kartoittaa, missä laajuudessa tavoitteiden asettamisen ja päätöksenteon yhteydessä tehdään riskiarvioita ja miten niitä käytetään.

Tarkastushavaintojen mukaan Vantaalla ei tavoitteita asetettaessa ole aina tehty johdonmukaista, järjestelmällistä ja dokumentoitua riskiarviointia. Taloussuunnitelman laadintaohjeessa riskienhallintaa ei ole käsitelty omana osionaan, vaan se on sisällytetty osaksi toimintaympäristöanalyysiä. Sisäisen tarkastuksen näkökulmasta riskien arviointi voi näin jäädä hyvin yleiselle tasolle, eikä riskien yhteyttä ja merkitystä talousarvion tavoitteisiin arvioida.

Tarkastuksen yhteydessä käytiin läpi yhden meneillään olevan kilpailutuksen (Perustietotekniikan kilpailutus) ja kahden erillisen selvityksen (Logistiikkakeskuksen toimintamalliselvitys sekä liikuntayhtiöiden asema ja hallinto) osalta, kuinka ja millaista riskiarviointia niissä oli tehty ennen uuden ohjeistuksen käyttöönottoa. Havaintojen mukaan tarkastetun kilpailutuksen ja toisen, vielä meneillään olleen selvityksen osalta riskiarviointeja ei ollut käytännössä tehty. Sisäinen tarkastus pitää tärkeänä, että toimialat käynnistävät toimenpiteet päätöksenteon valmistelun laadun kohottamiseksi siten, että myös riskienarviointi tulee luontevaksi osaksi valmistelua.

IMS-prosessinkuvausjärjestelmää koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa järjestelmän asianmukainen toiminta ja käyttö.

Vantaalla on keväällä 2014 otettu käyttöön IMS-ohjelmisto prosessien kuvaamista ja tallentamista varten. Tarkastushavaintojen mukaan kuvaukset ovat hyvin eritasoisia, mikä osaltaan selittyy sillä, että järjestelmä on ollut käytössä vasta noin puoli vuotta. IMS-järjestelmän omistajuus on jaettu siten, että taloussuunnittelu on järjestelmän sisällöllinen omistaja ja tietohallinto vastaa omistajuudesta tekniseltä osin. Tätä jakoa voidaan havaintojen mukaan pitää tarkoituksenmukaisena ja toimivana. Prosessien kuvaamista ja IMS-järjestelmän käyttöä on ohjeistettu tarkoituksenmukaisesti ja kattavasti. Kokonaisuutena katsoen IMS-järjestelmä on selkeä ja helppokäyttöinen. Myös järjestelmän käyttövarmuus ja toimivuus ovat olleet hyviä.

Useampaa toimialaa koskevia jälkitarkastuksia olivat virka- ja virantoimitusmatkat sekä koulutusmatkat, tietohallinnon ja toimialojen yhteistyö sekä luottotappiot. Jälkitarkastusten perusteella voidaan todeta, että tarkastusraporteissa suositellut toimintaa korjaavat toimenpiteet on toteutettu ehdotetulla tavalla lukuun ottamatta tietohallinnon ja toimialojen yhteistyötä koskevia suosituksia. Tietohallinnon ja toimialojen välisessä yhteistyössä todettiin olevan edelleen kehitettävää erityisesti tiedonkulun osalta. Lisäksi virka- ja virantoimitusmatkojen sekä koulutusmatkojen jälkitarkastukseen liittyen sisäinen tarkastus halusi jälkitarkastusraportissa edelleen painottaa, että tarvittavat tositteet tulee aina liittää matkojen kululaskuun ja ne tulee täyttää asianmukaisesti. Esimiesten ei tule hyväksyä tehtyä laskua jos siitä joko puuttuvat tarvittavat liitteet tai ne on puutteellisesti täytetty, vaan esimiehen tulee palauttaa kyseinen lasku.

Sivistystoimi

Kuusikon koulun irtaimiston hallintaa ja valvontaa koskevan tarkastuksen tavoitteena oli mm. varmistaa, että irtaimiston hallinta ja valvonta on hoidettu kaupungin ja sivistystoimen toimialan ohjeistuksen mukaisesti.

Tarkastushavaintojen mukaan koululla ei noudatettu sivistystoimen ohjeistusta irtaimiston hallinnoinnista ja valvonnasta. Ohjeistuksen osalta todettiin myös, että sivistystoimen on myös syytä arvioida, onko annettu ohjeistus kaikilta osin tarkoituksenmukainen. Koululta oli myyty irtainta omaisuutta sinänsä sallitulla tavalla, mutta sen sijaan, että saatu raha olisi tilitetty ohjeiden mukaisesti kaupungin tilille, se oli talletettu koulun käteiskassaan koulun pikkumenoja varten. Tällaiset käteiskassat ovat kiellettyjä.

Koulujen AV-laitteiden tilaamista ja hallinnointia koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että laitteiden tilaaminen tehdään kaupungin ohjeistuksen mukaisesti ja että laitteiden hallinnointi on sisäisen valvonnan näkökulmasta asianmukaista.

Tarkastushavaintojen mukaan AV-laitteita on tilattu myös muilta toimittajilta kuin kaupungin puitesopimustoimittajalta, vaikka kyseisiä laitteita olisi löytynyt puitesopimustoimittajan valikoimasta. Kaikissa kouluissa ei oltu tietoisia AV-hankintoja koskevasta osto-ohjeesta ja oikeasta ostopaikasta. Tämä on osaltaan vaikuttanut siihen, että laitteita on tilattu vääriltä toimittajilta. Hallinnoinnin osalta voidaan todeta, että laitteet on pääsääntöisesti luetteloitu, eikä niitä lainata ulkopuolisille. Tilaukset on tehty tilausvaltuuksien puitteissa.

Nuorten työpajojen myyntitoimintaa ja hankintoja koskevan tarkastuksen tavoitteena oli mm. varmistaa, että tuotteet ja palvelut on hinnoiteltu tarkoituksenmukaisella tavalla, laskutusprosessi on hallittu, hankinnat ja tilaukset tehdään oikein ja että sisäinen valvonta on riittävää.

Tarkastushavaintojen perusteella todettiin, että taloudellisen seurannan kannalta työpajojen talousarviokohdat eivät ole riittävän yksilöityjä, myytävien palveluiden hinnoittelu on tarpeettoman moniportainen, laskutusprosessi ei toimi sisäisen valvonnan näkökulmasta luotettavasti ja hankintoja oli tehty sellaisilta yrityksiltä, jotka eivät ole kaupungin sopimustoimittajia.

Sivistystoimen toimialalla tehtiin yksi jälkitarkastus, joka koski kohdeavustusten tilityksiä. Jälkitarkastusten perusteella voidaan todeta, että tarkastusraportissa suositellut toimintaa korjaavat toimenpiteet on toteutettu ehdotetulla tavalla.

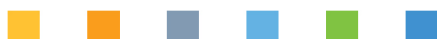
Sosiaali- ja terveystoimi

Toimeentulotukipäätöksen oikeellisuutta koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että erään asiakkaan Huuto.netissä kauppittelemaa 500 euron maksusitoumusta myönnettäessä oli noudatettu ohjeistusta, valvonta oli ollut asianmukaista ja että päätös oli perustunut hakemukseen.

Päätös oli olennaisilta osin tehty ohjeistuksen mukaisesti ja perustunut hakemukseen. Esimiehille annettua ohjeistusta päätöksenteon valvonnasta oli noudatettu.

Vanhus- ja vammaispalveluiden tulosalueen käyttötaloushankintoja koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että hankinnoissa noudatetaan hankintalainsäädäntöä ja kaupungin hankintaohjeistusta.

Tarkastushavaintojen mukaan vanhus- ja vammaispalvelujen tulosalueen käyttötaloushankinnoissa on noudatettu hyvin hankintalakia ja hankintaohjetta. Toimialan laatimat omat osto-ohjeet ovat asianmukaiset ja ajantasaiset. Koko toimialan sekä vanhus- ja vammaispalvelujen tulosalueen sopimusten hallinnointi on havaintojen perusteella tarkoituksenmukaista. Sopimukset on luetteloitu asianmukaisesti ja luettelot olivat muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta ajan tasalla. Otannan perusteella hankintoja koskevat ostolaskut olivat asianmukaisia ja täyttivät myös niille asetettavat muotovaatimukset.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla tehtyjä jälkitarkastuksia olivat henkilöstön fyysinen turvallisuus asiakaspalvelussa ja asunnottomien majoituspalvelut. Jälkitarkastusten perusteella voidaan todeta, että tarkastusraporteissa suositellut toimet korjaavat toimenpiteet on toteutettu ehdotetulla tavalla.

Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala

Konserni- ja asukaspalveluiden toimialan palvelussuhteiden täyttämistä koskevan tarkastuksen tavoitteena oli mm. varmistaa, että täyttölupamenettelyä on noudatettu ja että määräaikaisille palvelussuhteille on olemassa asianmukaiset perusteet.

Havaintojen mukaan täyttölupamenettelyn noudattamisen kannalta isoin ongelma oli se että ohjeen mukaan ei voitu tietää, ketkä kuuluvat ryhmään "toimisto- ja yleishallinnon" tehtäviä suorittavat henkilöt. Kaupunginjohtajan delegointipäätöksen mukaan "toimisto- ja yleishallintotehtäviä" suorittavien täyttöluvat myöntää kaupunginjohtaja. Toimialalla on ilmeisesti tehty sellaisia täyttölupapäätöksiä, jotka olisivat kuuluneet kaupunginjohtajan ratkaisovaltaan. Lisäksi täyttöluvan voimassaolosta oli epäselvyyttä.

Määräaikaisille palvelussuhteille todettiin olevan lailliset perusteet.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen sopimuksia koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että sopimusten hallinnointi ja valvonta on kunnossa, sopimuksia noudatetaan ja että sopimukset on arkistoitu asianmukaisesti.

Pelastuslaitoksen sopimuksista ei ollut luetteloita ja vanhentuneet sekä voimassa olevat sopimukset olivat sekaisin mapeissa, joten niiden asianmukainen hallinnointi on hankalaa. Alkuperäisiä sopimuksia ei säilytetty paloturvallisessa kaapissa vaan ainoastaan lukollisessa toimistokaapissa. Pistokokein tehdyn sopimusten sisältötarkastuksen perusteella voidaan todeta, että sopimukseen oli kirjattu keskeiset sopimusehdot ja sopimuksia oli noudatettu. Toimittajia, joilta oli tehty ostoja yli 10.000 eurolla, oli tarkastelujaksolla (1 vuosi) 91 kpl ja hankintojen yhteissumma n. 9,1 M€. Toimittajista kymmenen oli sellaista, joilta tehtiin hankintoja toistuvasti, mutta kyseessä ei ollut sopimustoimittaja. Kyseisiä hankintoja ei ollut toteutettu kaupungin hankintaohjeistuksen mukaisesti.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen taloushallintoa koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että liikelaitoksen taloushallintoa hoidetaan asianmukaisesti.

Pelastuslaitos ostaa osan taloushallinnon palveluista ja talouspäällikköpalvelut kaupungin talouspalvelukeskukselta. Pelastuslaitoksen taloushallinnon hoito nyky-mallilla toimii haastateltujen henkilöiden mukaan hyvin nyt, kun toimintatapa on vakiintunut. Pelastuslaitoksen taloutta seurataan säännöllisesti kuukausittain johtoryhmässä ja johtokunnassa tarpeen mukaan.

Pelastuslaitoksen ostolaskujen liitteiksi ei oltu talouspalveluiden käsikirjan ohjeiden ja kirjanpitolain vaatimusten mukaisesti skannattu tilauslomakkeita, kuormakirjoja tai lähetysluetteloita, vaan ne säilytettiin tilaajien hallussa tai asemilla mapeissa. Em. tavarain tilaamiseen ja toimittamiseen liittyvät asiakirjat tulee olla laskun liitteenä sen todentamiseksi, että tavarat tai palvelut on vastaanotettu asianmukaisesti ja että ne on tilattu valtuuksien puitteissa. Muutoin ostolaskujen käsittely ja niiden hyväksyminen olivat tarkastuksen perusteella kunnossa.

Tarkastuksessa käytiin läpi pistokokein myyntilaskuja ja todettiin, että laskut olivat oikein ja laskutetut summat perustuivat mm. johtokunnan päättämiin maksuihin.

Konserni- ja asukaspalveluiden toimialalla tehtiin yksi jälkitarkastus, joka koski tietohallinnon sopimuksia. Jälkitarkastusten perusteella voidaan todeta, että tarkastusraporteissa suositellut toimintaa korjaavat toimenpiteet on toteutettu pääosin ehdotetulla tavalla.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Sinirikon päiväkodin rakennushanketta koskevan tarkastuksen tavoitteena oli mm. varmistaa, että rakennushankkeessa on noudatettu lainsäädäntöä, kaupungin ohjeistuksia sekä tilakeskuksen menettelytapaohjeita uusia toimitiloja hankittaessa. Erityisesti varmistettiin, että hankkeen hankinnat on toteutettu asianmukaisesti ja että tilaajavastuulakia sekä muita harmaan talouden estämisen ohjeistuksia on noudatettu.

Hankinnat oli toteutettu pääosin asianmukaisesti. Rakennusautomaatiourakkaa ei ollut kuitenkaan kilpailutettu hankintalain ja kaupungin ohjeiden mukaisesti, vaan urakkasopimus on tehty vanhentuneen puitesopimuksen perusteella. Sprinkleriurakkasopimuksesta puolestaan on jäänyt päätös tekemättä. Puutteita ilmeni myös määrärahojen hyväksyjä koskevassa päätöksenteossa sekä laskujen liitteissä. Urakkasopimusasiakirjat oli allekirjoittanut projektipäällikkö ilman toimivaltaa. Tilaajavastuulain noudattamisen osalta voidaan todeta, että tavaroiden ja palveluiden toimittajat/urakoitsijat olivat huolehtineet tilaajavastuulain mukaisista velvoitteistaan.

Rakennushankkeen kustannusarvio ylittyi kustannusten nousu huomioon ottaen noin 20 %, jota voidaan pitää huomattavana ylityksenä. Saadun tiedon mukaan Sinirikon päiväkotit suunniteltiin muodoltaan sellaiseksi, että se oli jo lähtökohtaisesti kallis toteuttaa. Kustannusarviossa tätä ei osattu ottaa huomioon riittävän hyvin. Kaupungin taloudellinen tilanne huomioon ottaen voidaankin kysyä, onko tällainen suunnittelu tarkoituksenmukaista? Lisäksi sisäinen tarkastus haluaa kiinnittää huomiota lautakunnalle suoritettavaan raportointiin. Vuositasoisesti investointimäärärahojen riittävydestä raportoidaan lautakuntaa, mutta ei eritellysti yksittäisten hankkeiden osalta sitä, miten ao. uudisrakennus- tai peruskorjaushanke on onnistunut taloudellisesti verrattuna hyväksytyyn kustannusarvioon.

Vuokralle otettuja tiloja koskevan tarkastuksen tavoitteena oli mm. varmistaa, että konserniyhtiöiden ulkopuolelta vuokrattujen tilojen vuokrat ovat asianmukaisella tasolla ja että kaupungin omistuksessa ei ole tyhjiin toimistokäyttöön soveltuvia tiloja. Raportissa sivutaan kuitenkin myös kaupungin konserniyhteisöiltä vuokraamia tiloja.

Kaupungin vuokralle ottamien toimisto- ja liiketilojen vuokrataso noudattelee pääosin yleistä vuokratasoa Vantaalla, tai on usein jopa yleistä tasoa matalampi. Tilahallinta seuraa Vantaalla sijaitsevien toimisto- ja liiketilojen vuokratasoa ja maksukykyisenä ja vakaana vuokralaisena kaupunki on haluttu vuokralainen, mikä vaikuttaa myös vuokran määrään. Konserniyhteisöjen ulkopuolelta on vuokrattu huomattava määrä tiloja, mutta vuokraamisille on olemassa perusteet. Kaupungin tai VTK:n omistamissa kiinteistöissä ei käytännössä ole tällä hetkellä vapaana tilaa, joka soveltuisi toimialojen käyttöön esimerkiksi toimistotilana.

Kaupunki on toteuttanut vuokrahankkeina useita päiväkoteja eri vuosina. Saatujen selvitysten mukaan hankkeiden yhteydessä ei kuitenkaan ole tehty laskelmia siitä, onko kokonaistaloudellisesti edullisempaa rakennuttaa päiväkotit omaksi vai toteuttaa hanke ns. vuokrahankkeena. Päätös toteutusvaihtoehdosta on perustunut saatujen tietojen mukaan pikemmin periaatteelliseen linjaukseen pysäyttää kaupungin velkaantumista lyhyellä tähtäyksellä kuin taloudellisiin laskelmiin eri vaihtoehtojen taloudellisuudesta pitkällä tähtäimellä. Vuokrahankkeina toteutettujen päiväkotien vuokrat ovat selvästi keskimääräistä korkeammat, jos niitä verrataan muihin konserniyhteisöjen ulkopuolelta vuokrattuihin tiloihin.

Kuntatekniikan keskuksen sopimuksia koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa kolmen sopimuksen osalta, että sopimuksia noudatetaan, sopimukset on laadittu kaupungin edun mukaisesti, laskut on kirjattu kirjanpitoon ohjeiden mukaan, laskut on hyväksytty asianmukaisesti ja että sisäinen valvonta on riittävää.

Kaupungin yleisissä hankintaohjeissa edellytetään sopimusten sisältävän tietyt sopimusasiat. Kahteen sopimukseen oli kirjattu kaikki hankintaohjeen edellyttämät sopimuskohdat. Yhdestä sopimuksesta puuttui sopimuksen purkamista, alihankkijan käyttämistä ja salassapitoa koskevat kohdat. Lisäksi sopimuksia noudattamisessa oli joitain puutteita. Sopimuksen edellyttämiä vakuuksia ei oltu kaikilta osin pyydetty/saatu asianmukaisesti. Laskujen hyväksyttävyyden kannalta olennaisista mittauspöytäkirjoista puuttui tarkastajan allekirjoituksia ja siitä huolimatta laskut oli asiatarkastettu ja hyväksytyt maksuun.

Harmaan talouden torjuntaa koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että harmaan talouden torjuntaan liittyvän ohjeen jalkautus ja koulutus on ollut tarkoituksenmukaista, valvontatoimet ovat riittäviä ja käytettävissä olevia välineitä hyödynnetään asianmukaisesti. Vantaan kaupunginhallitus on hyväksynyt lokakuussa 2013 harmaan talouden torjuntaohjeen, joka tuli voimaan välittömästi.

Havaintojen mukaan ohjeesta on tiedotettu niukasti ja ohjeen jalkautus on jäänyt hajanaiseksi ja puutteelliseksi.

Tarkastushavaintojen mukaan Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla käytetään aktiivisesti sähköisiä tilaajavastuu.fi ja veronumero.fi – palveluja, jotka ovat keskeisiä työkaluja harmaan talouden torjunnassa erityisesti rakennusosalalla. Em. palveluissa on mahdollisuus myös toimittajien automaattiseen seurantaan, jolloin tilaajalle tulee ilmoitus, mikäli toimittajan tiedoissa tapahtuu jotain hälyttävää. Kyseistä valvontapalvelua ei tarkastuksessa haastateltujen mukaan kuitenkaan ollut otettu käyttöön. Tarkastuksen loppuvaiheessa tuli esiin, että vs. tietohallintojohtaja on jo puoli vuotta aikaisemmin kesäkuussa 2014 tehnyt päätöksen, jolla tilataan kaupungin käyttöön myös em. valvontapalvelu. Maankäytön toimialalla ja hankintakeskuksessa ei oltu tietoisia valvontapalvelun tilaamisesta ja siksi palvelua ei ollut tältä osin käytetty. Tiedonkulussa on ollut merkittävä puute.

Tarkastuksessa saatujen tietojen mukaan kaupungin työmailla käytetään asianmukaisia henkilötunnisteita ja kulkuluvista pidetään työmaakohtaisia luetteloita.

Rakennuttajana Vantaan kaupunki käyttää veronumero.fi -palvelua ilmoittaessaan lainsäädännön edellyttämät urakkatiedot verottajalle. Työmaakohtaiset tiedot kootaan maankäytön toimialan talous- ja hallintopalveluihin, josta tiedot ilmoitetaan verottajalle keskitetysti. Käytäntöä voidaan pitää kokonaisuuden kannalta toimivana ja tarkoituksenmukaisena.

Tarkastuksen yhteydessä käytiin läpi toimialan kahden tänä vuonna kilpailutetun hankkeen hankinta-asiakirjat harmaan talouden torjunnan näkökulmasta. Näin

pyrittiin varmistamaan, että harmaan talouden torjuntaohjeen edellyttämät toimitajat koskevat ehdot on kirjattu hankintadokumentteihin (hankintailmoitus, tarjouspyyntö ja sopimus). Havaintojen mukaan tarkastetut kahdeksan ehtoa on sisällytetty dokumentteihin lähes täysin.

Konserniyhteisöt

Kiinteistö Oy Itäkehään, Kiinteistö Oy Kehäsuoraan ja Kiinteistö Oy Kehäporttiin tehtiin yhtiöiden toiminnan, talouden ja hallinnon kokonaistarkastukset. Tarkastukset tehtiin kaupunginjohtajan erillistoimeksiannosta. Tarkastusraportit on käsitelty kaupunginhallituksessa tammikuussa 2015. Tarkastusraportit ovat salassa pidettäviä julkisuuslain 621/1999 24.1 § 15. kohdan mukaisesti.

Myyrmäen Urheilupuisto Oy:ssä tehtiin sopimukseen liittyvä tarkastus. Tarkastus tehtiin kaupunginjohtajan erillistoimeksiannosta. Tarkastusraportti on käsitelty kaupunginhallituksessa maaliskuun alussa 2015. Tarkastusraportti on salassa pidettäviä julkisuuslain 621/1999 24.1 § 15. kohdan mukaisesti.

Tikkuparkki Oy:hyn tehtiin yhtiön toiminnan, talouden ja hallinnon kokonaistarkastus. Tarkastus kuului vuoden 2014 vuosisuunnitelmaan. Tarkastusraportti on käsitelty yleisjaostossa maaliskuussa 2015. Tarkastusraportti on salassa pidettäviä julkisuuslain 621/1999 24.1 § 15. kohdan mukaisesti.

Konserniyhtiöihin tehdyt jälkitarkastukset kohdistuivat Vantaan Innovaatioinstituutti Oy:hyn, Kiinteistö Oy Tiedepuistoon, Kiinteistö Oy Vantaan Kauppalantalon ja Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n Kiinteistöpalvelut -yksikön hankintoihin. Jälkitarkastusten perusteella voidaan todeta, että tarkastusraporteissa suositellut toimintaa korjaavat toimenpiteet on toteutettu ehdotetulla tavalla, lukuun ottamatta Kiinteistö Oy Vantaan Kauppalantalon suosituksia, joita on lähdetty toteuttamaan vasta jälkitarkastuksen jälkeen.

3. Onnistumisen arviointi

Tarkastusten laatu

Tarkastusten laadun mittaamisella pyritään arvioimaan, miten yksittäisen tarkastuksen suorittamisessa on onnistuttu. Mittaaminen tapahtuu tarkastuskohteen henkilöstölle osoitetulla tarkastuskohtaisella asiakaspalautekyselyllä. Asiakaspalauteen arvoasteikolla 4-10 sisäisen tarkastuksen tarkastuskohtainen toiminta on arvostettu tasolle 8,8.

Tarkastusten vaikuttavuus

Tarkastusten vaikuttavuutta arvioidaan tehtyjen toimenpide-ehdotusten ja suositusten toteutumisen seurannalla. Arviointi tapahtuu varsinaisten tarkastusten jälkitarkastusvaiheessa mittaamalla, kuinka monta prosenttia tehdyistä suosituksista ja ehdotuksista on johtanut toimintaa korjaaviin toimenpiteisiin. Tarkastuksissa tehdyistä ehdotuksista ja suosituksista on noin 85 % toteutunut jälkitarkastusvaiheeseen mennessä.

Koko toiminnan vaikuttavuus

Koko toiminnan vaikuttavuutta mitataan kaupunginjohtajalle ja apulaiskaupunginjohtajille osoitetulla asiakaspalautekyselyllä. Asiakaspalautteen arvoasteikolla 4-10 sisäisen tarkastuksen toiminta on arvostettu tasolle 9,6.

Tulos- ja kehityskeskustelut

Vuoden 2014 tulos- ja kehityskeskustelut on käyty koko henkilöstön kanssa.

Käyttösuunnitelman toteutuminen

Vuoden 2014 käyttösuunnitelma alittui. Alituksen pääasiallisena syynä on henkilöstökulujen alittuminen budjetoituun verrattuna.

Käyttösuunnitelma	429 t€
Toteutuma 31.12.2014	363 t€
Toteutuma %	85 %

